

Hakhout

Houtsingels, houtwallen, elzensingels, struweelhagen en sommige bosjes: al deze landschapselementen zijn gebaat bij hakhoutbeheer. Door deze specifieke vorm van beheer is er ruimte voor diverse kruiden op de bodem en een dichte laag met struiken, soms aangevuld met enkele volwassen bomen. Deze variatie zorgt voor biodiversiteit. Amfibieën als de boomkikker en de kamsalamander overwinteren er graag en diverse zoogdieren en vogels vinden er voedsel, beschutting of een plek om te nestelen.

→ Overstaanders zijn de bomen die je niet zaagt, maar blijven staan.

Hoe beheer ik mijn hakhout?

Zonder beheer ontstaat na 20 tot 40 jaar een bomenrij met enkele struiken. Hierin vinden veel minder plant- en diersoorten hun plek. Goed hakhoutbeheer is dan ook een bron van biodiversiteit!

EERST VRAGEN, DAN PAS ZAGEN

▪ Elke gemeente heeft eigen regels rondom (hakhout)beheer van landschapselementen. Vraag bij je eigen gemeente na of een vergunning of melding nodig is, voordat je aan de slag gaat.

EEN OVERSTAANDER IN EEN HOUTSINGEL

SELECTEER JE OVERSTAANDERS

- Zaag niet alles in het deel dat aan de beurt is voor onderhoud. Selecteer en markeer eerst de overstaanders. Zorg dat er tenminste 15 - 20 meter afstand tussen de (groepjes met) overstaanders zit.
- Voorbeelden van geschikte overstaanders zijn markante bomen, bomen met holtes of nesten of bijzondere soorten zoals de gewone iep, mispel of wilde kers. Onze gebiedscoördinatoren geven graag advies.
- Een aantal soorten zijn niet geschikt voor hakhoutbeheer: onder andere naaldbomen, beuk en berk lopen na afzetten vaak niet meer uit.

WEES NIET TE VOORZICHTIG

- 'Vaak bu-j te bange', dat gaat zeker op voor hakhoutbeheer! Het is niet verstandig om alleen hier en daar een boompje weg te halen. Als de stobben of stoof onvoldoende zonlicht krijgen (doordat er nog te veel beplanting omheen staat), lopen ze niet goed meer uit.

Een stobbe of stoof is het restant van de boom of struik die na het zagen blijft staan, en bij hakhout weer zal uitlopen.

EEN GEFASEERD ONDERHOUDEN HOUTSINGEL MET ENKELE OVERSTAANDERS

DOE HET WERK IN FASES

- Hakhout vraagt om specifiek beheer: het eens in de 6 tot 12 jaar afzetten van de beplanting. Voor struweelhagen is 6 jaar een prima cyclus, voor bosjes en singels is 12 jaar geschikt. Idealiter doe je bij grotere elementen niet al het zaagwerk tegelijk, maar in fases. De eerste keer zaag je bijvoorbeeld 1/3 van de lengte, vier jaar later nog eens 1/3, en het laatste deel na nog eens vier jaar. In 12 jaar tijd is dan het hele element afgezet en start de beheercyclus opnieuw.
- Deze methode zorgt voor de meeste variatie en daarmee grootste biodiversiteit. Voor kleine landschapselementen is dat soms uit kostenoverwegingen niet haalbaar. Zorg dan dat de naastgelegen landschapselementen niet in hetzelfde jaar afgezet worden.
- De periode tussen eind oktober (wanneer het blad van de bomen is) en eind februari (voordat het broedseizoen van vogels start) is het meest geschikt om hakhout af te zetten.

Afzetten betekent het op 20 - 30 centimeter boven de grond afzetten van bomen en struiken

Wat te doen met het gezaagde hout?

- **Stamhout: afvoeren als kachelhout.** Stamhout en ook grote takken zijn bruikbaar als kachelhout. Laat ook enkele grote delen liggen, vooral in de directe omgeving van poelen. De boomkikker en diverse salamanders gebruiken dit graag als overwinteringsplek.
- **Takhout: maak een takkenril.** Smallere takken en twijgen zijn geschikt om een takkenril van te maken. Hier profiteren allerlei kleine zoogdieren, amfibieën en vogels van. Voorkom dat de stobben bedekt raken. Een takkenril is niet verstandig als het om een smal landschapselement gaat. Dus liever niet bij een struweelhaag of smalle elzensingel, en wel bij een bosje of brede houtsingel.
- **Takhout: versnipperen en afvoeren.** Is het landschapselement te klein voor een takkenril, of is er simpelweg te veel hout, dan is het takhout laten versnipperen de beste keuze. Let op: voer de snippers altijd af, en laat ze nooit achter in het landschapselement! Houtsnippers zorgen voor veruiging, wat er in de praktijk voor zorgt dat je vooral brandnetels en braam krijgt in plaats van een gevarieerde vegetatie.